

**MESURES DE VIABILITAT ECONÒMICA
CORRESPONENTS A L'ANY 2011**

Claustre Universitari

Document informatiu corresponent al Punt 2 de l'ordre del dia

DOCUMENT CU 1/11 2011

Gabinet del Rector

16 de novembre de 2011

CLAUSTRE UNIVERSITARI EXTRAORDINARI

16 de novembre de 2011

Mesures de viabilitat econòmica corresponents a l'any 2011

Consideracions inicials

Les universitats públiques s'han vist molt afectades per les retallades pressupostàries generalitzades adoptades pels Governos de la Generalitat i de l'Estat en els darrers exercicis.

Aquestes s'han produït en un entorn previ de reiterats incompliments dels compromisos de la Generalitat per dotar a les universitats públiques catalanes d'un marc estable de finançament. El pla de millora del finançament universitari per al període 2007-2010 i el Pla Plurianual d'Inversions 2007-2013, aprovats per la Generalitat, van deixar de complir-se des de l'any 2008, en no fer-se efectives les quantitats acordades.

Paral·lelament, els corresponents Ministeris responsables de las Universitats, no només no han complert la promesa d'augmentar el finançament de tot el sistema universitari públic en més de 1200 M€ per tal de facilitar la integració a l'EEES, sinó que han anat modificant l'entorn legislatiu (LOMLOU, Estatut de l'Estudiantat, Doctorat, etc.) sense preveure les corresponents partides econòmiques.

Per tot això, la situació econòmica de la UPC, que l'any 2006 ja era delicada, s'ha anat agreujant, i és previsible que encara empitjori en el període 2011-2014, donada la absència total de nous compromisos de finançament i d'inversió.

El problema ve acompanyat d'un escenari especialment complicat per accedir al mercat del crèdit; cada vegada és més difícil renovar les pòlisses de crèdit amb les diferents entitats financeres.

Com és ben conegut, durant els últims quatre anys, la UPC ha portat a terme una política de contenció, disminució de la despesa i foment de l'estalvi, per fer front a un cicle econòmic difícil, que ve precedit per un període en el qual s'havia acumulat un dèficit elevat.

Totes aquestes circumstàncies ens obliguen a fer un replantejament general de la nostra gestió, per tal d'assegurar la viabilitat de les funcions que, com a universitat, tenim encomanades.

D'altra banda, ens trobem davant la necessitat d'un canvi de model universitari que requereix assumir noves responsabilitats i prendre decisions estructurals.

Informe sobre les mesures de viabilitat econòmica de 2011

Antecedents

Com recordareu, a finals de l'any 2009, la Generalitat reduïa, per segona vegada en el mateix exercici, la quantitat a repartir per objectius acordada en el pla de finançament. En conseqüència, el Consell de Govern va prendre la decisió de retardar l'elaboració del pressupost de 2010 fins que la Generalitat hagués aprovat el seu pressupost i donat a conèixer la quantitat real que es distribuiria per objectius entre el conjunt del sistema universitari públic.

A principis de gener de 2010, se'ns comunicava que la partida de 135 milions d'euros, que figurava en el pla de finançament 2007-2010 per a la darrera anualitat, es veuria reduïda a 105 milions d'euros. La UPC, doncs, va elaborar un pressupost ajustat a les noves previsions d'ingressos.

En el mes de maig, la Generalitat ens comunica una nova reducció: la quantitat a repartir per objectius entre tot el sistema universitari passarà de 105 a 42 milions d'euros. Això representa per a la UPC una reducció dels ingressos de l'ordre de 16,8 milions d'euros.

En aquells moments, tots érem més o menys conscients de l'abast de la crisi econòmica, i en vèiem els greus efectes en el sector financer i en el privat, però no en el públic. Tots ho vàrem sentir més a prop quan, també al maig del 2010, el Govern de l'Estat decideix aplicar una rebaixa de sou del 5% a tots els treballadors públics.

El mes de juliol de 2010 se n'informa al Consell Social, i aquest acorda demanar a la Generalitat de Catalunya que el 5% dels sou rebaixat reverteixi a favor de la Universitat, una mesura que el Govern no accepta.

El Consell de Direcció, tenint en compte el deute corrent que les administracions públiques mantenen amb la UPC i, fonamentalment, el de la Generalitat, comença a aplicar un pla d'austeritat i d'estalvi estricte, i acorda adoptar 24 mesures de contenció de la despesa (**annex 1**). Gràcies a aquestes actuacions, s'aconsegueix reduir-les per un import de 14,2 milions d'euros, i tancar l'exercici 2010 amb un dèficit de només 2,6 M€, enfront als 16,8 previsibles.

En el cas de la nostra universitat, la situació està accentuada pel dèficit acumulat des de l'any 2000, que condiciona intensament la nostra activitat.

Conscients, d'aquesta situació, l'actual Consell de Direcció ja va començar a dissenyar, l'any 2006, les línies d'actuació per establir un pla d'equilibri econòmic, tal i com va ser aprovat pel Consell de Govern i pel Consell Social, al juny de 2006 (*acord núm. 73/2206, CG 28/06/06*).

Aquestes primeres mesures de contenció de la despesa varen aconseguir que el dèficit acumulat a finals del 2006 fos finalment de 68,7 M€, front als 80,4 M€ a què portava el pressupost inicialment confeccionat (**annex 2**). El Pla plurianual de finançament del sistema universitari 2007-2010 ens obria un nou panorama per aconseguir l'equilibri pressupostari, i també per reduir a mig termini el dèficit acumulat. Això no obstant, les aportacions addicionals previstes en aquest pla de finançament mai no es van arribar a materialitzar, i a aquest primer incompliment es van anar afegint d'altres posteriors.

Així, l'any 2008, la Generalitat va deixar de satisfer 4,5 milions d'euros, i l'any 2009 la quantitat no aportada va ser de 4,4 milions.

L'any 2009, la UPC comença a aplicar un pla d'estabilització pressupostària que havia d'equilibrar els nostres comptes amb l'objectiu d'arribar a l'horitzó del dèficit zero (*acord núm. 53/2009, CG 30/03/09*). Es va treballar intensament per aconseguir-ho, però les condicions, lluny de millorar, s'anaven agreujant.

Totes aquestes circumstàncies condueixen a que el dèficit acumulat a desembre de 2010 s'incrementi fins a 82,2 milions d'euros.

Hem de remarcar, però, que si tots aquests incompliments no s'haguessin produït, amb les mesures restrictives efectuades s'hauria aconseguit una reducció del dèficit acumulat de 25,7 milions d'euros, tal i com es fa palès a la gràfica adjunta (**annex 3**).

Juliol de 2010: Primera tensió de tresoreria

Paral·lelament a la situació descrita, la Generalitat, degut a les seves pròpies tensions de tresoreria, va anar endarrerint durant tot l'exercici 2010 les liquidacions de diverses partides, entre les quals cal destacar la d'obres realitzades a compte del PIU. Al juny de 2010, el deute de la Generalitat a la UPC arribava a 79 milions d'euros.

Com a conseqüència de gestions directes realitzades davant la Conselleria d'Economia i Finances, s'aconsegueixen alguns ingressos que fan que el deute es comenci a reduir, i sigui de 52 milions d'euros a finals de l'any 2010.

El pressupost de 2011

Al desembre de 2010, conscients que la Generalitat, ja en clima preelectoral, no comunicaria a les universitats abans de final d'any el seu pressupost per a 2011, la UPC decideix avançar-se i aprovar uns pressupostos de 343,15 milions d'euros, xifra substancialment inferior a la de 2010 (18,7%). (*acord núm. 147/2010, CG 17/12/10*).

El pressupost 2011 va ser confeccionat tenint en compte les recomanacions del Consell Social dirigides a l'optimització i la racionalització dels recursos, amb una

clara voluntat de continuar aplicant criteris d'estalvi i austeritat de la despesa i de portar a terme polítiques per a la generació de majors ingressos.

El pressupost aprovat preveia la implantació d'un seguit de mesures en diversos àmbits. Així, en l'Àrea de Personal es contemplava la congelació de la plantilla (Capítol I), i es decidia una forta contenció en la contractació de reforços i substitucions. S'aplicava un decrement del 24% en despesa corrent (Capítol II), i es disminuïa en un 10% les dotacions de pressupost de la gestió descentralitzada de les unitats bàsiques i funcionals, així com les transferències i els ajuts a tercers.

A partir de gener de 2011, la UPC va anar aplicant accions per ajustar els seus compromisos de despesa a les previsions establertes.

Paral·lelament, posa en marxa noves mesures adreçades a incrementar els ingressos, que van des de l'aproximació de determinats preus de serveis i taxes al cost real, fins a la millora del rendiment patrimonial dels espais de la UPC i de la captació de fons externs.

L'aprovació del Decret 109/2011, d'11 de gener, de pròrroga dels pressupostos 2010 de la Generalitat de Catalunya, introdueix l'exigència de mesures addicionals, de les quals s'informa al *Consell de Govern de 31/03/11*.

Comença una reorganització d'efectius, i el reforç de la Unitat de Suport a la Gestió (GEOs), que amplia la seva activitat tant a centres com a serveis generals.

El mes de març del 2011, la Generalitat comunica a les universitats una reducció dràstica de les transferències corrents. Aquesta transferència, en el cas de la UPC, es concreta en 139 milions d'euros, quantitat que implica una disminució de 37,8 milions d'euros, en relació a les previsions que figuraven al nostre pressupost. És a dir, un 22% menys respecte l'any 2010.

Cal afegir que aquesta reducció també s'ha aplicat al Pla d'Inversions Universitàries (PIU), que s'ha vist reduït en 7,4 milions d'euros sobre la quantitat prevista en el pressupost, que era de 12,6 milions. D'aquesta manera, durant l'any 2011, la Generalitat només aporta per aquest concepte 5,2 milions d'euros, quantitat que significa una disminució del 75%, i que s'ha de destinar íntegrament a infraestructures TIC i a obres menors.

Conseqüentment, i a l'espera que la Generalitat aprovés els pressupostos definitius per a 2011, la Gerència va donar instruccions a totes les unitats de no gastar més d'un 30% del pressupost corrent del 2011 de la UPC, amb excepció de la part corresponent al Capítol I i a altres despeses periòdiques, com ara electricitat, lloguers, etc.

Es va aplicar el model d'adequació de l'encàrrec docent aprovat pel *Consell de Govern de 09/02/11*.

Es va impulsar una política d'estalvi energètic, i el servei de neteja va ser reduït en un 7,8%. També va anunciar-se el tancament dels edificis durant les tres primeres setmanes d'agost.

En relació a la inversió en obres, es va decidir no finançar cap obra amb recursos propis. (Les inversions que s'estan duent a terme actualment tenen fons finalistes procedents d'altres administracions públiques que no es poden utilitzar per fer front a cap altra despesa).

El *Consell de Govern*, en la seva sessió de 22/06/11, a la vista de la impossibilitat de fer front a les disminucions de finançament de 37,8 milions d'euros anunciades per la Generalitat sobre el pressupost 2011 aprovat per la UPC, va prendre els següents Acords:

Primer: *Encomanar al rector de la UPC i instar al Consell Social que transmetin a la Generalitat de Catalunya que la Universitat Politècnica de Catalunya ja ha dut a terme mesures de contenció amb criteris d'austeritat i estalvi, i que no pot assumir la disminució de la transferència corrent en els termes proposats unilateralment; que li exigeixin el respecte a l'autonomia universitària i que doti la UPC de recursos necessaris per desenvolupar les seves funcions.*

Segon. *Elaborar i presentar a la Generalitat un Pla de Viabilitat de la UPC 2011-2014 que permeti garantir l'activitat de la Universitat i mantenir-la en el nivell de qualitat i excel·lència que l'han situada com a referent internacional i motor de desenvolupament del país.*

Tercer: *Instar al Govern de la Generalitat de Catalunya perquè, juntament amb les universitats públiques catalanes, adopti les decisions estructurals necessàries per ordenar i fer viable finançament i socialment el conjunt del sistema universitari català.*

Aquests acords van ser puntualment traslladats a la Conselleria, mitjançant els oportuns escrits i entrevistes personals amb el Director General d'Universitats, el Secretari d'Universitats i Recerca, i el propi Conseller d'Economia i Coneixement.

En la mateixa sessió de 22 de juny, el Consell de Govern de la UPC va acordar també fixar com a objectiu de l'exercici 2011 que el dèficit acumulat a 31 de desembre de 2011 no superés els 100 milions d'euros. En conseqüència, es van establir les mesures necessàries per continuar reduint el grau de despesa inicialment previst en el pressupost aprovat, per mitjà de les accions ja començades, i d'aquelles altres els criteris de les quals es relacionen a l'**annex 4**.

Entre les mesures preses amb caràcter immediat per fer front a la situació econòmica, cal destacar aquelles orientades a intervenir en l'impacte ambiental de les activitats ordinàries, mitjançant l'aplicació de plans de sostenibilitat, que contemplin l'ús eficient dels espais, l'ajustament d'horaris de funcionament d'instal·lacions, il·luminació i climatització, i d'altres destinades a promoure l'estalvi energètic.

A la reunió de *Consell de Govern de 20/07/11*, van ser aprovades una sèrie d'actuacions específiques de contenció, estalvi i reducció de la despesa, en el marc de l'execució del pressupost de 2011.

Val a dir que l'aplicació de totes les mesures portades a terme fins a finals del mes de setembre, han representat un estalvi de 8.445.329,54 €.

Durant el mes de setembre, la Generalitat anuncia que probablement es produiran retards en la transferència de la nominativa mensual. El rector fa públic un escrit en què es compromet a intentar pal·liar les conseqüències de la millor manera possible, i anuncia la possibilitat que el pagament corresponent al mes de desembre es fraccioni en dues parts, la segona de les quals es faria efectiva abans del dia 5 de gener.

A la sessió del *Consell de Govern de 04/10/11*, es presenta el seguiment de les mesures, i s'acorda donar continuïtat a les accions iniciades, i implementar-ne d'altres (acord núm. 35/2010) (**annex 5**).

Annex 1

24 mesures per a la contenció de la despesa (juliol de 2010)

- 1.- *Seguiment estricte de l'estat de tots els deutors (compromisos, pressupostos, obligacions concretes i pagaments) i accions específiques per evitar els retards.*
- 2.- *Posar en funcionament un pla de morosos.*
- 3.- *Estudiar la millora del crèdit dels proveïdors en totes les adjudicacions d'obres i serveis.*
- 4.- *Fer el seguiment i assegurar tots els ingressos corrents.*
- 5.- *Eliminar totes les despeses no compromeses que puguin ser prescindibles.*
- 6.- *Reduir significativament el pressupost del Cap. 2 del pressupost 2010 (compra de bens i serveis).*
- 7 - *Reduir els concursos de contractació de PAS i no cobriment de les noves baixes per els mateixos serveis.*
- 8 - *Reduir els concursos de contractació de PDI.*
- 9.- *Reduir la contractació de professorat temporal mentre la força docent dels departaments sigui suficient.*
10. - *Fer el seguiment i assegurar tots els ingressos de capital (transferències per inversions).*
- 11.- *Suspendre totes les adjudicacions de noves inversions.*
- 12.- *Estudiar totes les inversions finançades per la Generalitat i l'Estat que s'hagin de parar per manca del compliment dels pagaments per part d'aquestes administracions.*
- 13 - *Redimensionar la plantilla de PAS (objectiu, reduir un 10%).*
- 14.- *Reducció d'un 10% de les despeses generals.*
- 15 - *Elaborar una plantilla nova de PDI en funció de les necessitats docents i d'investigació.*
- 16.- *Racionalitzar els departaments de la UPC.*
- 17.- *Fer un mapa de titulacions no viables i estudiar, conjuntament amb la Generalitat, que es fa amb elles.*

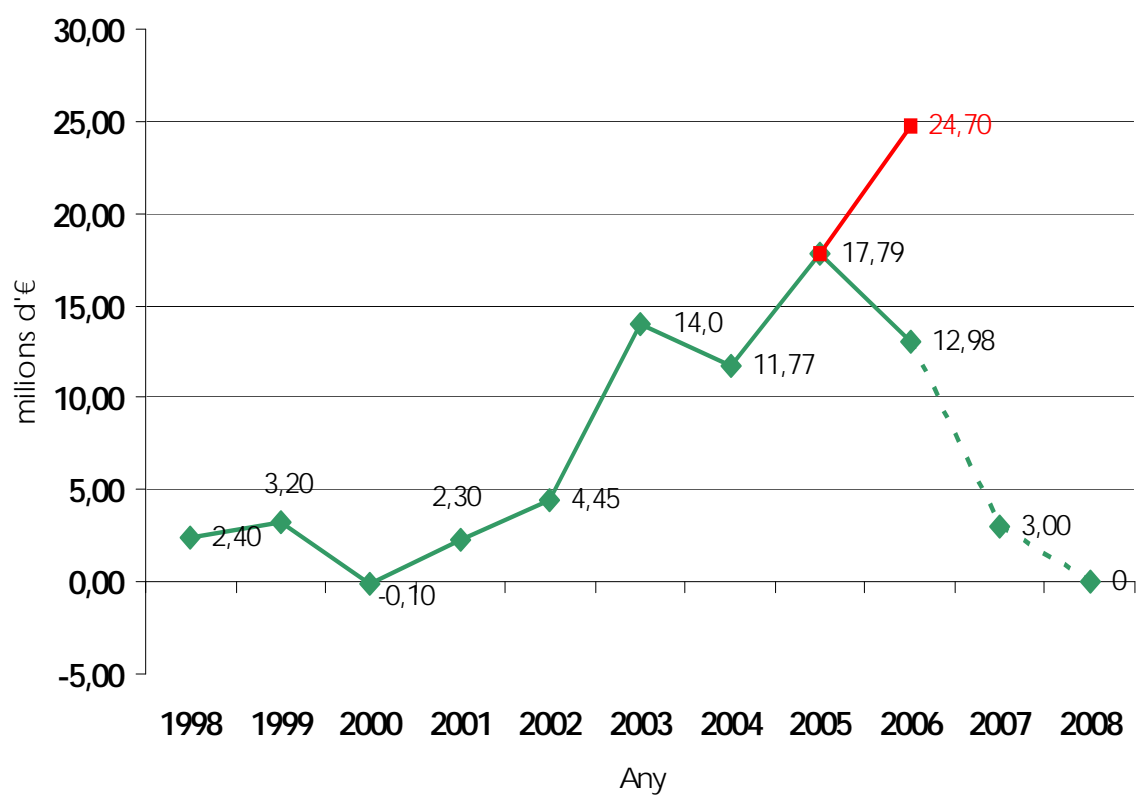
- 18.- *Fusionar titulacions que s'ofereixen en diferents campus però que són el mateix estudi. En tot cas, pensar en la mobilitat entre campus (alumnes, professors, especialitats, etc.).*
- 19.- *Fer un mapa de campus no viables i estudiar, conjuntament amb la Generalitat i l'Administració Local, què es fa amb aquests campus.*
- 20.- *Racionalització de la gestió de campus i centres.*
- 21.- *Analitzar la viabilitat de les unitats de recerca i els instituts, i emprendre les mesures de racionalització necessàries.*
- 22.- *Fer un pressupost base zero de la compra de bens i serveis de totes les unitats de la universitat.*
- 23.- *Refer els plans estratègics de cada Parc d'acord amb la situació econòmica actual.*
- 24.- *Refer els plans estratègics de cada entitat del grup UPC d'acord amb la situació econòmica actual.*

Annex 2

Claustre Universitari 20/12/07 Informe del Consell de Govern

Evolució del dèficit anual

Any millions d'EUR	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Previsió 2007	Previsió 2008
Dèficit real	2,4	3,2	-0,1	2,3	4,4	14,0	11,7	17,8	13,0	3,0	0,0
Dèficit tendència									24,7		
Acumulat real		5,6	5,5	7,8	12,2	26,2	37,9	55,7	68,7	71,7	71,7
Acumulat tendència									80,4		

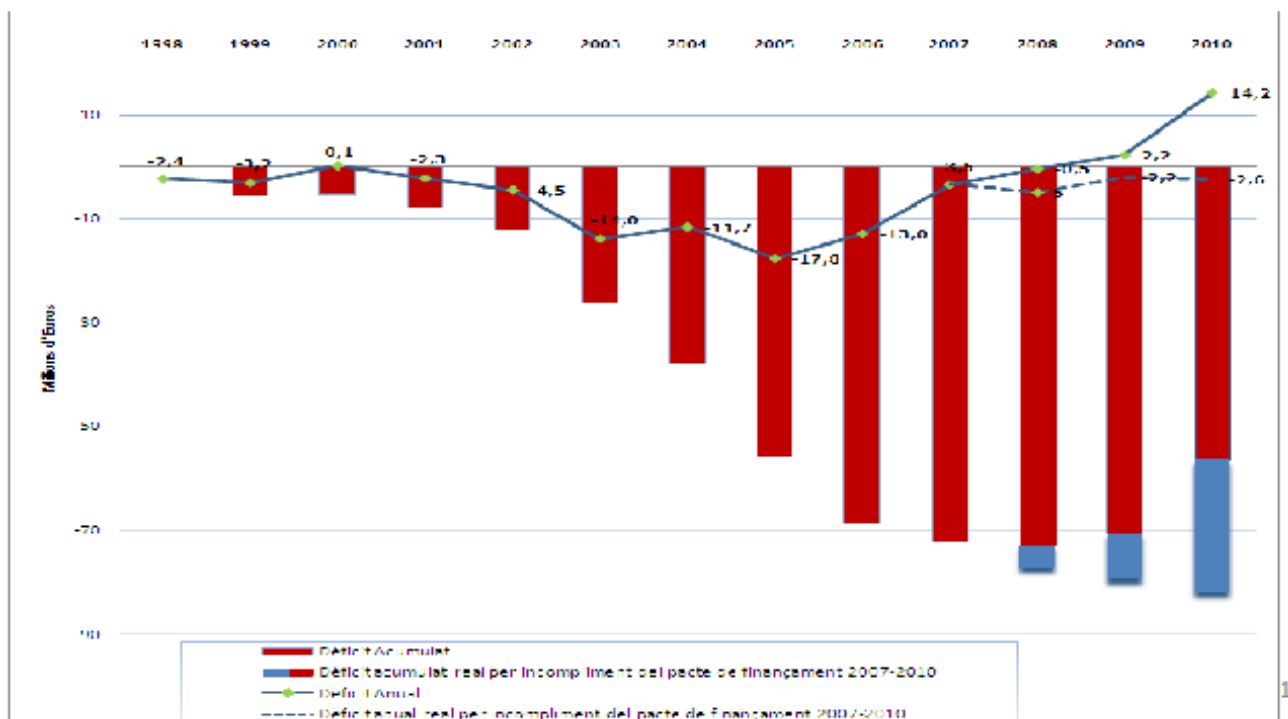

Annex 3

Gràfica d'evolució del dèficit acumulat a desembre de 2010

EVOLUCIÓ DEL DÈFICIT (Milions d'euros)

Anv	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Millions d'EUR	-2,4	-3,2	0,1	-2,3	-4,5	-14,0	-11,7	-17,8	-13,0	-3,5	-5,0	-2,2	-2,6
Acumulat Millions d'EUR		-5,6	-5,5	-7,8	-12,3	-26,3	-38	-55,8	-68,8	-72,3	-77,3	-79,5	-82,1

Annex 4

CONSELL DE GOVERN DE 22-06-11

Acord núm. 183/2011

criteris per reduir el grau de despesa

Inversions

- *Retorn del crèdit per a la construcció del nou edifici d'arquitectura.*
- *Edifici BO a càrrec del CIMNE. Subvenció finalista sense cost per la UPC*
- *S'està treballant l'increment d'ingressos per lloguers d'edificis i altres espais.*

Biblioteques

- *Sens perjudici de la seva dependència funcional, el personal de les biblioteques de la UPC depèn orgànicament de la gerència (Director/a d'Àrea de serveis a la universitat). Per tant, a efectes d'optimitzar la rendibilitat del servei de biblioteques en general, la gerència podrà prendre mesures organitzatives que afectin al conjunt del servei, consensuant prèviament amb les unitats respectives la manera de fer-les efectives.*
- *Tancament de les biblioteques en cap de setmana.*
- *Període d'exàmens:*
  - o *De forma paulatina es substituiran les biblioteques per sales d'estudi.*
  - o *No es contractarà personal de reforç. Es cobrirà amb personal de plantilla*

Mobilitat PAS

- *Suspensió durant l'exercici 2012 de convocatòries finançades per la UPC destinades a mobilitat de PAS.*
- *Suspensió/denegació d'autoritzacions de mobilitat PAS, inclòs les mobilitats finançades amb recursos externs.(exercici 2012)*

Beques i ajuts

- *Reducció 50%*
- *No pagaments de matricules de treballadors UPC a centres privats (UOC)*

Altres

- *Venda AIDIT*
- *UBUNTU: Deixar en suspens la cessió d'espais a partir de l'1/1/12*
- *GUNI: Vincular la viabilitat al projecte Sant Pau i redistribuir els recursos humans*

Reorganització

- *Analitzar la reorganització de recursos humans de les unitats funcionals.*

Annex 5

CONSELL DE GOVERN DE 04/10/11

Acord núm. 35/2010

Accions iniciades per a la contenció de la despesa, i d'altres noves

Capítol 1

○ **PAS**

- *Només es podran cobrir places vacants d'estructura si el seu cost es compensa prèvia minoració de la partida pressupostària corresponent a reforços. Igual criteri s'aplicarà pel que fa a les vacants que es produeixin per jubilació, defunció o qualsevol altra forma d'extinció definitiva de la relació laboral.*
- *Es continuarà impulsant la creació d'UTGs, sense que la seva creació comporti increment de la despesa del Capítol I de la universitat.*
- *Es redistribuiran o reorganitzaran els efectius de les unitats bàsiques i funcionals de la universitat, d'acord amb els criteris que s'estableixin.*
- *Es procedirà a l'extinció gradual dels reforços, llevat dels casos en què la seva no continuïtat posi en perill el funcionament normal del servei.*

○ **PDI**

- *Continuar amb l'adequació de l'encàrrec docent i mesures de contenció pressupostària (CG 09/02/11) i assignació de docència a graus i màsters (CG 31/03/11).*

○ **Altres conceptes**

- *Deixar sense dotació econòmica la partida del pressupost corresponent als pagaments 2011 del Pla de Pensions.*
- *Reducció de la partida de Fons d'Acció Social*
- *Promoció, mobilitats, sabàtics, contractes post-doctorals, seguretat social i altres.*

Capítol 2

- *Gestió de proveïdors: Renegociar a la baixa els actuals contractes, amb la consegüent reducció dels serveis (neteja, jardineria, seguretat, etc).*
- *Reduir a la baixa el preus màxims de licitació en les contractacions que s'hagin d'efectuar.*
- *Fer el seguiment i assegurar tots els ingressos corrents.*
- *Eliminar totes les despeses no compromeses que puguin ser prescindibles.*
- *Reduir significativament el pressupost del capítol 2 (30%) (compra de bens i serveis).*
- *Mesures d'estalvi energètic.*

Capítol 4

- *Reducció d'actuacions previstes en el pressupost 2011.*
- *Reducció de subvencions i ajuts a tercers.*

Capítol 6

- *Seguiment i assegurament dels ingressos de capital (transferència per inversions)*
- *Suspendre totes les inversions no finalistes*
- *Demandar al Ministeri l'ajornament del retorn de les quotes dels crèdits concedits en concepte de Parcs.*
- *Retornar al Ministeri els crèdits concedits a la UPC per l'execució d'obres la realització de les quals no són imprescindibles per al funcionament normal de l'activitat docent o de recerca.*

Altres

- *Gestió de deutors: Seguiment estricte de l'estat de tots els deutors (CTT, Convenis Cooperació Educativa, matricules).*